

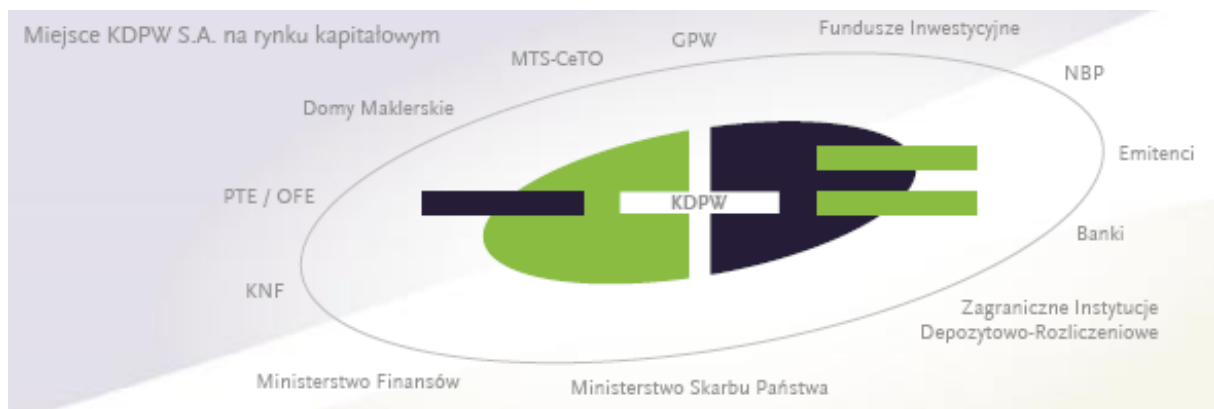
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych

W ramach Grupy KDPW funkcjonują dwa podmioty pełniące kluczową rolę w funkcjonowaniu polskiego rynku finansowego: Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA oraz KDPW_CCP SA.

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych (zwany dalej „Krajowy Depozyt”) jest centralną instytucją prowadząca i nadzorującą system depozytowo-rozliczeniowy (kdpw_stream) w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w Polsce. System ten pod względem organizacyjnym, regulacyjnym i technicznym odpowiada najwyższym standardom światowym oraz normom obowiązującym w Unii Europejskiej. Realizując rozrachunki transakcji na rynku międzynarodowym współpracuje z wiodącymi systemami zagranicznymi, w tym Euroclear i Clearstream. Dzięki połączeniom operacyjnym z zagranicznymi instytucjami depozytowymi możliwy jest rozrachunek zagranicznych spółek na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie oraz NewConnect w formule *dual-listing*.

W otoczeniu Krajowego Depozytu znajdują się najważniejsze instytucje finansowe w Polsce i za granicą.

Źródło: KDPW

Depozyt

Krajowy Depozyt prowadzi centralny depozyt papierów wartościowych, polegający na rejestracji oraz przechowywaniu zdematerializowanych papierów wartościowych na kontach depozytowych Uczestników. Dematerializacja papierów wartościowych następuje z chwilą ich rejestracji w Krajowym Depozycie. System depozytowy zapewnia wysokie bezpieczeństwo rozliczeń, co zabezpiecza przed kradzieżą, fałszerstwem czy defraudacją, nie ma więc konieczności prowadzenia skarbców wymagających nadzwyczajnych środków zabezpieczających.

Ewidencja papierów wartościowych jest oparta na następujących zasadach:

- podwójnego zapisu
- odrębnej rejestracji papierów wartościowych,
- uwzględniania typów uczestnictwa,
- jednoczesności zapisów,
- zupełności,
- rzetelności,
- przejrzystości.

KDPW ponosi odpowiedzialność za zgodność liczby papierów wartościowych znajdujących się na wszystkich kontach depozytowych uczestników z liczbą wyemitowanych papierów wartościowych.

Dzięki bezpośrednim połączeniom elektronicznym z giełdą i uczestnikami KDPW możliwe jest szybkie dokonywanie transferów papierów wartościowych pomiędzy kontami ewidencyjnymi Uczestników, wynikających z zawartych transakcji.

Rozrachunek

Rozrachunek oznacza zapis papierów wartościowych dokonywany na kontach ewidencyjnych prowadzonych Uczestników Krajowego Depozytu. Rozrachunkiem są objęte transakcje zawierane na rynku regulowanym oraz w alternatywnym systemie obrotu. Poprzez Krajowy Depozyt są również rozliczane transakcje zawarte poza sesjami a także transakcje zawierane poza rynkiem zorganizowanym.

Rozrachunki w Krajowym Depozycie są przeprowadzane na zasadzie dostawa w zamian za płatność (ang. Delivery versus Payment, „DvP”). Bezpieczeństwo tej formy rozrachunku polega na tym, że żadna ze stron transakcji nie może znajdować się w posiadaniu w tym samym momencie papierów wartościowych oraz środków pieniężnych przeznaczonych na zapłatę za nie.

Na podstawie dokumentów transakcyjnych jest przeprowadzany rozrachunek papierów wartościowych, co oznacza ich zapis ewidencyjnych uczestników Krajowego Depozytu. W ślad za tym w ustalonym okresie KDPW dokonuje rozrachunku pieniężnego, co oznacza uznanie lub obciążanie rachunków bankowych płatników należących do uczestników Krajowego Depozytu, którzy uczestniczyli w transakcji.

Rozrachunek transakcji sesyjnych, których przedmiotem są akcje, prawa do akcji, kwity depozytowe, certyfikaty inwestycyjne, tytuły uczestnictwa funduszy typu ETF:

- na rynku giełdowym (Rynek Główny GPW);
- w regulowanym obrocie pozagiełdowym (BondSpot);
- w alternatywnym systemie obrotu (NewConnect)

następuje w terminie T+3 dni robocze.

Oznacza to, że kupujący akcje staje się ich właścicielem trzeciego dnia roboczego po zawarciu transakcji. Jest to istotne dla uzyskania praw korporacyjnych.

Na przykład inwestor zamierzający nabyć prawa do dywidendy winien kupić akcje najpóźniej na trzy dni robocze przed dniem ich ustalenia. Dla uzyskania prawa uczestnictwa w walnym zgromadzeniu winien dokonać rejestracji na 16 dni roboczych przed jego rozpoczęciem. Zatem zakupu akcji winien dokonać na 19 dni roboczych przed terminem zgromadzenia. Środki pieniężne po zawarciu transakcji kupna są pobierane z rachunku inwestycyjnego już w dniu zawarcia transakcji (T).

W przypadku sprzedaży akcji przeniesienie praw ich własności ma miejsce w dniu rozliczenia transakcji, czyli T+3. W tym też dniu następuje uznanie konta uczestnika KDPW, który dokonuje zasilenie rachunku inwestycyjnego inwestora i wówczas może on je wypłacić.

Jednak środki uzyskane ze sprzedaży akcji inwestor może wykorzystać już w okresie rozliczeniowym na zakup dowolnych instrumentów finansowych w tym samym domu maklerskim (biurze maklerskim), nawet bezpośrednio po zawarciu transakcji sprzedaży.

Rozrachunek transakcji, których przedmiotem są dłużne instrumenty finansowe (obligacje i listy zastawne) jest przeprowadzany w terminie T+2 dni robocze. Nabycie praw do odsetek lub wykupu obwarowane jest posiadaniem ich na 6 dni robocze przed dniem wypłaty odsetek. Aby więc zdążyć uzyskać takie prawo inwestor winien kupić te papiery najpóźniej w 8. dniu przed ustaloną datą wypłaty odsetek lub wykupu.

Rozrachunek transakcji na instrumentach pochodnych następuje w dniu jej zawarcia (T+0).

Rozrachunek giełdowych pozasesyjnych transakcji pakietowych, a także rozrachunek transakcji pakietowych oraz transakcji negocjowanych, transakcji odkupu albo odsprzedaży papierów wartościowych, transakcji zawartych w wyniku wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji, transakcji poza obrotem zorganizowanym następuje w terminie ustalonym przez strony transakcji.

Inna forma rozrachunku polega na tym, że Krajowy Depozyt pośredniczy tylko w transferze papierów wartościowych pomiędzy kontami uczestników – zasada free of payment.

Inne zadania Krajowego Depozytu

Dematerializacja papierów wartościowych. Po zawarciu umowy z Krajowym Depozytem emitent staje się Uczestnikiem Krajowego Depozytu w typie „Emitent”.

Nadawanie kodów instrumentom finansowym. Krajowy Depozyt jest jedyną instytucją w Polsce upoważnioną do nadawania instrumentom finansowym indywidualnych kodów międzynarodowych (ang. International Securities Identifying Number, „ISIN”) oraz kodów klasyfikacji instrumentów finansowych (ang. Classification of Financial Instruments, „CFI”) spełniających standardy ISO. Ujednoczony system kodowania umożliwia identyfikację każdego instrumentu finansowego zarejestrowanego w dowolnym systemie depozytowym na świecie oraz usprawnia automatyzację operacji depozytowo-rozliczeniowych.

Obsługa zobowiązań emitentów. Obejmują one obsługę zobowiązań emitentów wobec właścicieli instrumentów finansowych w zakresie następujących zdarzeń korporacyjnych:

- wypłata dywidendy, odsetek oraz dochodów funduszy inwestycyjnych zamkniętych bez wykupywania certyfikatów inwestycyjnych,
- wykupy obligacji i listów zastawnych,
- zamiana obligacji zamiennych na akcje i obligacji z prawem pierwszeństwa na obligacje nowej emisji
- realizacja uprawnień z warrantów subskrypcyjnych,
- realizacja praw poboru akcji,
- wykupywanie certyfikatów inwestycyjnych,

- umorzenie certyfikatów inwestycyjnych w związku z likwidacją funduszu inwestycyjnego,
- wygaśnięcie certyfikatów strukturyzowanych,
- walne zgromadzenie akcjonariuszy (sporządzenie i udostępnienie emitentowi wykazu osób uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu).

Operacje na papierach wartościowych. Krajowy Depozyt przeprowadza następujące operacje dotyczące papierów wartościowych:

- podział akcji (split),
- połączenie (scalenie) akcji,
- asymilacja papierów wartościowych,
- wycofanie papierów wartościowych z depozytu,
- konwersja papierów wartościowych z imiennych na okaziciela oraz z okaziciela na imienne,
- zamiana akcji w związku z łączeniem się albo podziałem spółek publicznych,
- rolowanie obligacji,
- blokowanie obligacji skarbowych w celu obsługi zastawu.

Zarządzanie Systemem Rekompensat. System ten został utworzony w celu ochrony aktywów należących do inwestorów, zapewniając wypłatę rekompensat w przypadku stwierdzenia niewypłacalności licencjonowanego podmiotu maklerskiego lub towarzystwa funduszy inwestycyjnych, prowadzącego działalność w zakresie zarządzania cudzym pakietem papierów wartościowych. Ochronie Systemu Rekompensat podlegają inwestorzy, którzy podpisali umowę o świadczenie usług maklerskich z domem lub biurem maklerskim. Wymienione powyżej podmioty są zobowiązane z mocy prawa do uczestniczenia w Systemie Rekompensat i wnoszenia do niego obowiązkowych wpłat, które tworzą masę majątkową, ze środków której wypłacane są rekompensaty.

Usługi na rzecz OFE. Krajowy Depozyt administruje podstawową częścią Funduszu Gwarancyjnego, z której następuje wypłata na rzecz otwartego funduszu emerytalnego, w którym wystąpił niedobór. Fundusz ten jest tworzony ze składek Powszechnych Towarzystw Emerytalnych.

Ponadto Krajowy Depozyt obsługuje wypłaty transferowe pomiędzy otwartymi funduszami emerytalnymi w związku ze zmianą funduszu przez jego członków.

Izba rozliczeniowa

Zgodnie z międzynarodowymi standardami w 2011 roku wydzielono ze struktur Krajowego Depozytu podmiot KDPW_CCP, którego zadaniem jest pełnienie funkcji izby rozliczeniowej. Odrębność prawna zapewnia oddzielenie od ryzyka KDPW związanego z jego działalnością podstawową.

KDPW_CCP jest nowoczesną izbą rozliczeniową działającą w oparciu o funkcje kontrpartniera, realizującą rozliczenia i gwarantowania rozliczeń transakcji na instrumentach finansowych.

Rozliczanie

KDPW_CCP rozlicza transakcje zawarte na rynku terminowym rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie (kontrakty terminowe, opcje, jednostki indeksowe).

Rozliczenia transakcji są prowadzone z zastosowaniem modelu zarządzania ryzykiem portfela (*ang. Standard Portfolio Analysis of Risk, „SPAN”*), co zmniejsza ryzyko niewywiązania się stron z zobowiązań wynikających z zawartych transakcji.

Gwarantowanie

KDPW_CCP gwarantuje rozliczenia transakcji sesyjnych zawartych na:

- kasowym rynku regulowanym (Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie i BondSpot) dla następujących instrumentów finansowych: akcji, praw do akcji, praw poboru, obligacji, certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych, produktów strukturyzowanych, hipotecznych listów zastawnych, warrantów i tytułów uczestnictwa ETF.
- kasowym rynku funkcjonującym w formule alternatywnego systemu obrotu NewConnect, Catalyst i BondSpot dla następujących instrumentów finansowych: akcje, prawa do akcji, obligacje, hipoteczne listy zastawne.

System gwarantowania rozliczeń transakcji jest oparty na następujących filarach:

- depozytach zabezpieczających składanych przez uczestników transakcji, wraz z mechanizmem wyrównania do rynku (*ang. mark to market*) – dla rynku terminowego
- funduszu rozliczeniowym - dla rynku rynek regulowanego;
- funduszu zabezpieczającym ASO - dla alternatywnego systemu obrotu;
- kapitałach własnych KDPW_CCP.

Ponadto KDPW_CCP świadczy usługi poza rynkiem regulowanym w zakresie rozliczania i gwarantowania rozliczeń derywatów OTC oraz transakcji repo (OTC_CLEARING), co oznacza obsługę transakcji rynku międzybankowego.

Dzięki wykorzystaniu takich narzędzi, jak m.in. netting w instrumentach finansowych, system gwarantowania rozliczeń oraz gwarantowaniu pożyczek papierów wartościowych, KDPW_CCP może obsługiwać krajowe i zagraniczne instytucje finansowe działające na różnych rynkach.